

*Челпан О.В., здобувач кафедри кримінології та  
кримінально-  
виконавчого права Національної  
академії внутрішніх справ*

## **ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ПОШКОДЖЕННЯ ШЛЯХІВ СПОЛУЧЕННЯ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ**

Запобігання злочинам є основним завданням, яке покладається на всі інститути держави, що має комплексний характер і передбачає використання не тільки правових, але і інтеграційних досягнень різноманітних напрямків наукових знань. До окремих завдань запобіжної діяльності необхідно віднести мінімізацію причин та умов злочинності, що сприяють

виникненню, дії цих загроз, їх нейтралізацію та ліквідацію наслідків. Вказані завдання визначають ту роль, яку відіграє запобігання злочинам в забезпечення безпеки держави. Крім цього, ці завдання є складовими завданнями системи забезпечення безпеки правоохоронюваних цінностей. Це свідчить про те, що запобігання пошкодженню шляхів сполучення і транспортних засобів повинно розглядатися як невід’ємна складова державної політики.

Але останні процеси, що відбуваються в нашій державі свідчать про те, що фактично відбувся відхід від профілактичної діяльності злочинів. Заходи у цьому напрямку проводяться локально, і застосовуються щодо окремих видів злочинів, або в межах окремих регіонів. При цьому було втрачено пріоритетні напрями в боротьбі з нею. Одним з найбільш ефективних заходів, спрямованих на зменшення рівня злочинності є її запобігання, під яким розуміється специфічна діяльність соціальних інститутів, спрямованих на виявлення, усунення або нейтралізацію факторів, обставин, ситуацій, що обумовлюють вчинення злочинів; виявлення груп ризику та конкретних осіб з метою впливу на них і недопущення вчинення ними злочинів. Запобігання злочинам здійснюється як на загально соціальному (державному) рівні, так і на спеціальному.

Розвиток запобігання як системи заходів, що має як безпосередній так і опосередкований характер є необхідною умовою державної політики [1]. Об’єктивно існуюча потреба суспільства у запобігання злочинів детермінує характер та зміст засобів її задоволення. З одного боку вона повинна співвідноситися з рівнем соціального, економічного, політичного і духовного розвитку суспільства, а з іншого, - відображати специфіку факторів, в усуненні яких зацікавлено суспільство. Особливість досліджуваного злочину, а саме - пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів, виражаються в його соціальній обумовленості та сприяє можливості у виборі засобів впливу на його недопущення, впливаючи на усунення причин та умов злочинності. І тому, сьогодні держава та суспільство усвідомивши необхідність відтворення системи запобіжної діяльності з врахуванням сучасних реалій, намагаються застосувати заходи спрямовані на усунення причин та умов злочинності та недопущення вчинення злочинів.

На нашу думку, заходи запобігання пошкодженню шляхів сполучення і транспортних засобів, повинні мати комплексний характер і охоплювати всю сукупність заходів, спрямованих на запобігання їм. Аналіз криміногенної ситуації, результати наукових досліджень, досвід спільних дій правоохоронних органів та інших органів із запобігання злочинності свідчить про вірогідність збереження основних негативних явищ і тенденцій злочинності. Запобігти цьому можливо тільки шляхом об'єднання зусиль правоохоронних органів на державному рівні, залучення у процес боротьби зі злочинністю усіх зацікавлених організацій та громадян. Комплексний характер заходів пов'язаний з удосконаленням стану всього суспільства, а також впливом на фактори, що позначаються на суспільстві на рівні загальних причин злочинності, на рівні причин окремих видів злочинів і категорій злочинів [2].

На основі проведеного дослідження заходи спеціально кримінологічного запобігання являють собою комплексну діяльність державних, у тому числі правоохоронних органів, установ та спеціальних закладів, за участю громадських об'єднань щодо організації та здійснення заходів запобігання відвернення на стадії виявлення наміру чи готування до злочину, а також на етапі припинення розпочатої протиправної (у тому числі злочинної) діяльності.

З метою підвищення ефективності державного контролю у сфері забезпечення безпеки шляхів сполучення і транспортних засобів розроблено комплекс основних напрямів запобіжних заходів щодо недопущення пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів, а саме: 1) аналіз оперативної обстановки та прогноз розвитку криміногенної ситуації на об'єктах транспортної інфраструктури і транспортних засобах; 2) оцінка ефективності заходів, що застосовуються підрозділами Національної поліції щодо недопущення вчинення злочинів на об'єктах транспортної інфраструктури і транспортних засобах, спільно з Укртрансінспекцією розробка заходів своєчасного реагування на зміни криміногенної ситуації; 3) прогноз та планування спільної діяльності з підрозділами Національної поліції при розробці заходів запобігання злочинам на об'єктах транспортної інфраструктури і транспортних засобах; 4) організація та контроль виконання підпорядкованими підрозділами законодавства нормативно-правових актів

Національної поліції; аналіз та узагальнення результатів роботи, надання необхідної практичної і методичної допомоги, розробка та здійснення заходів щодо вдосконалення запобіжної діяльності Укртрансінспекції; 5) організація та координація оперативно-розшукової діяльності підрозділів Національної поліції (кримінальної поліції), спрямовану на: 1. запобігання, виявлення і розкриття тяжких та особливо тяжких злочинів, що посягають на об'єкти транспортної інфраструктури і транспортні засоби; 2. взаємодія зі структурними підрозділами МВС, іншими правоохоронними органами та органами державної влади у вирішенні питань запобігання злочинам, що посягають на об'єкти транспортної інфраструктури і транспортні засоби; 3. формування бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України щодо осіб, які посягали на об'єкти транспортної інфраструктури і транспортні засоби; 4. запобігання, виявлення, припинення та розкриття злочинів, на об'єктах транспортної інфраструктури і транспортних засобах, що створюють загрозу економічній стабільності транспортної галузі; 5. удосконалення системи оперативного інформування, накопичення та використання баз даних про злочини, що посягають на об'єкти транспортної інфраструктури і транспортні засоби та обставини їх учинення; 6) аналітичної роботи і планування пропозицій і матеріалів для підрозділів Національної поліції та Укртрансінспекції для комплексної оцінки криміногенної ситуації за півріччя і рік; 7) організація і проведення Укртрансінспекцією спільно із підрозділами Національної поліції аналітичних та кримінологічних досліджень з актуальних питань забезпечення безпеки транспортної інфраструктури і транспортних засобів.

Список використаних джерел:

1. Головкін Б. Кримінологічні засоби забезпечення безпеки від корисливої насильницької злочинності та її прояви // Б. Головкін Кримінологічні засоби забезпечення безпеки від корисливої насильницької злочинності та її прояви [Текст] : Право України. - Випуск 11. - К.: 2011. - С. 240;
2. Бородин С.В. Борьба с преступностью: теоретическая модель комплексной программы. -М.: Наука, 1990. - С. 142 (272с.)